

فصلنامه علمی و پژوهشی «تحقیقات مالی»

سال دوم - شماره ۴ - پاییز ۱۳۷۳

ص ص ۱۲۰ - ۱۰۴

مطالعات مالی: نگاهی دوباره

مروری بر پایان نامه‌های تحصیلی (قسمت دوم)

محمد صادقی ۱

این بخش به معرفی پایان نامه‌های تحصیلی در دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری در موضوعات مربوط به مدیریت مالی اختصاص یافته است که اینک قسمت دوم آن تقدیم خوانندگان محترم می‌شود؛ با این امید که از استقبال و توجه دانشجویان و دانش پژوهان برخوردار شود.

عنوان پایان نامه: کسری بودجه و ارزیابی راه‌های تأمین آن در ایران

نام نویسنده: محمدجعفر کبیری چیمه

تعداد صفحات: ۳۴۴ صفحه

استاد راهنما: دکتر عباس صدقی

اساتید مشاور: دکتر حسن میرزایی اهرنجانی - دکتر حسام‌الدین بیان

تاریخ تصویب : ۱۳۷۱/۶/۲۲

برای درجه : کارشناسی ارشد مدیریت

فهرست فصول

فصل ۱- کلیات

فصل ۲- مبحث تئوریک بودجه، کسری بودجه و مطالعه روشهای تأمین مالی آن

فصل ۳- بررسی بودجه، کسری بودجه و انواع روشهای معمول تأمین مالی آن در ایران

فصل ۴- فرضیات و یافته‌های تحقیق

فصل ۵- خلاصه - نتیجه‌گیری و پیشنهادها

در سالهای اخیر دولتها ایفاگر نقشهای عظیم و با اهمیتی در صحنه اقتصاد ملی و بین المللی شده‌اند و هر روز برگسترده‌گی و تنوع وظایف آنها در قبال جامعه افزوده می‌شود. انجام این وظایف نیازمند منابع مالی است که تأمین آنها به طرق مختلف صورت می‌گیرد و صرف این درآمدها در راستای دستیابی به اهداف انجام می‌شود. آثار مختلف تأمین منابع مالی و مصرف آنها از سوی دولت در ابعاد اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی مستلزم اتخاذ سیاستهایی است که بهینگی را در دو بخش تحصیل درآمد و مصرف آن حاصل می‌سازد. یکی از موضوعات مربوط به دخل و خرج عمومی دولت، تعادل و عدم تعادل طرفین تراز بودجه است. فزونی هزینه‌ها بر درآمدها پدیده‌ای به نام کسری بودجه را ایجاد می‌کند که دولتها به انحاء مختلف درگیر حل مشکل کسری بودجه و یا استفاده بهینه از آن می‌باشند.

موضوع این تحقیق کسری بودجه و ارزیابی راههای تأمین آن در ایران است که یک دوره بیست و پنج ساله از سال ۱۳۴۵ تا ۱۳۶۹ را شامل می‌شود.

روش تحقیق

در این تحقیق علاوه بر استفاده از منابع کتابخانه‌ای (برای تهیه اطلاعات آماری و تخصصی) و مصاحبه (برای گردآوری نظریات و آرای صاحب‌نظران) از روشهای آماری (جهت بررسی و تجزیه و تحلیل روابط بین متغیرها) استفاده گردیده است.

فرضیات تحقیق

- ۱- کسری بودجه عمومی دولت در ایران عمدتاً به دلیل رشد هزینه‌های جاری بوده است.
 - ۲- بین میزان کسری بودجه و نوسانات نفتی ارتباط وجود دارد.
 - ۳- کسری بودجه دولت در ایران یک پدیده ساختاریست.
 - ۴- روشهای تأمین کسری بودجه در ایران عمدتاً از طریق افزایش پول بوده است.
 - ۵- روشهای تأمین کسری بودجه در ایران آثار انبساطی بر اقتصاد داشته است.
 - ۶- روشهای تأمین کسری بودجه در ایران سطح عمومی قیمت‌ها را متورم کرده است.
 - ۷- استقراض از عموم برای تأمین کسری بودجه آثار مثبتی را بر اقتصاد ایران خواهد داشت.
- فرضیات اول تا سوم به منظور بررسی ماهیت کسری بودجه در ایران، فرضیات چهارم تا ششم به منظور بررسی و ارزیابی راههای تأمین کسری بودجه در ایران و فرضیه هفتم برای ارائه پیشنهادها طراحی شده‌اند.

مباحث ارائه شده

فصل اول به کلیات تحقیق اختصاص یافته است. موضوع تحقیق، اهمیت تحقیق، انگیزه انتخاب، سؤالات و فرضیات تحقیق، روش تحقیق، محدودیتها و موانع، شرح اصطلاحات و واژه‌های به کار رفته از جمله مباحث مطرح شده در این فصل می‌باشد.

فصل دوم به ارائه مطالبی پیرامون بودجه، کسری بودجه، و نحوه مداخله دولت در امور اقتصادی از طریق اعمال سیاستهای مالی، و بعضاً پولی اختصاص یافته است. سیستم اقتصاد کلان، تغییر نقش دولت، تعریف بودجه و روشهای تنظیم و طبقه‌بندی بودجه، ساختار بودجه، سیاستهای مالی و پولی، کسری بودجه، روشهای تأمین مالی کسری بودجه از مهمترین عناوین این فصل می‌باشد.

در فصل سوم ابتدا تاریخچه بودجه در ایران تشریح شده و سپس به بررسی ساختار بودجه در ایران پرداخته است. بدین منظور درآمدها شامل درآمد نفت، درآمد مالیاتی و سایر درآمدهای عمومی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. در زمینه پرداختها (مخارج) اعتبارات جاری، اعتبارات عمرانی و سایر پرداختها تشریح گردیده و در پایان کسری بودجه

در ایران و روشهای تأمین مالی کسری بودجه مطرح شده است.

فصل چهارم به بررسی علل کسری بودجه در ایران و ارزیابی روشهای تأمین کسری بودجه و آثار آنها اختصاص یافته است. در این فصل با استفاده از آمار و ارقام به بررسی فرضیات ۷گانه تحقیق پرداخته می‌شود.

فصل پنجم به نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها می‌پردازد.

پیشنهادها

- ۱- دقت بیشتر در تنظیم بودجه جهت پیش بینی صحیح تر ارقام آن.
- ۲- تلاش بیشتر در جهت پیروی از مسیر مصوب بودجه.
- ۳- اصلاح سیستم مالیاتی جهت دستیابی به درآمدهای مالیاتی بیشتر.
- ۴- تغییر ترکیب سهم درآمدها در بودجه عمومی دولت با توجه به هدف کاهش اتکای بر درآمدهای نفتی.
- ۵- تعیین و تثبیت نسبی نرخ ارز جهت واقعی کردن درآمدهای نفتی از یک سو و افزایش صادرات غیر نفتی از سوی دیگر.
- ۶- افزایش استفاده از منابع درآمدی نفت در سرمایه‌گذاریهای عمرانی و توسعه شبکه اقتصادی کشور جهت تبدیل یک نوع سرمایه ملی (یعنی نفت) به سایر انواع سرمایه جهت افزایش تولید، اشتغال، درآمد، کاهش تورم و ... (به علاوه رعایت حقوق نسلهای آینده نسبت به نفت)
- ۷- گسترش جهانگردی و صنعت توریسم، با توجه به جاذبه‌های قوی توریستی در ایران، جهت دستیابی به درآمدهای ارزی.
- ۸- جلوگیری از افزایش هزینه‌ها و شکل‌گیری الگوی آنها در تناسب با افزایش درآمدها.
- ۹- سعی در تحدید هزینه‌های جاری با استفاده از حذف تشکیلات زائد اداری و سازمانهای اداری با وظایف مشابه و نیز کاهش مخارج تشریفاتی و ... جهت منطقی ساختن این گونه هزینه‌ها.
- ۱۰- افزایش سهم مخارج عمرانی در کل پرداختهای عمومی دولت به منظور دستیابی به

بودجه‌ای منطقی تر.

- ۱۱- کارآ و مؤثر ساختن طرح‌های عمرانی از مرحله تصویب تا بهره‌برداری از آنها.
- ۱۲- توقف سریع استفاده از منابع سیستم بانکی (استقراض از بانک مرکزی) در هر دو بعد استقراض مستقیم و استقراض غیر مستقیم از طریق انتشار و فروش اوراق قرضه به بانکها.
- ۱۳- استفاده از وجوه و منابع مالی افراد حقیقی و بخش خصوصی به عنوان مهمترین ارزشمندترین منابع مالی جهت استقراض دولت به صورت انتشار اوراق قرضه. استفاده از این ابزار قدرتمند مقدماً نیازمند اجرای پاره‌ای اقدامات به شرح زیر می‌باشد:
 - الف - کوشش متخصصان و دانشمندان مذهبی در حل قطعی مشکل شرعی اوراق قرضه.
 - ب - لزوم تبلیغ به منظور آگاهی عمومی افراد از ماهیت این اوراق و تشویق مردم به خرید اوراق مزبور.
 - ج - قائل شدن برخی تسهیلات برای اوراق قرضه نظیر معافیت‌های مالیاتی جهت ترغیب افراد به تهیه این اوراق و اعطای تسهیلات اعتباری بانکها جهت خرید اوراق قرضه (پرداخت وام توسط بانکها برای خرید این اوراق).
 - د - توسعه مؤسسات مالی از بعد تنوع و تکامل آنها در کشور جهت ایجاد بازار پول و سرمایه مناسب در کشور به منظور تسهیل عرضه و تقاضای اوراق قرضه در مکانهای خاص.
 - هـ - جلوگیری و تحدید فعالیت‌های غیر مولد و بورس بازی زمین و مستغلات و ... از طریق وضع قوانین و مقررات جهت تخلیه وجوه و سرمایه‌های به کار گرفته شده در این بخش و هدایت آن به سوی سرمایه‌گذاری‌های مولد و خرید اوراق قرضه.
- و - انتشار اوراق قرضه با سررسید کوتاه مدت و اسناد خزانه در ابتدا، برای جلب اعتماد عموم مردم و سپس انتشار اوراق قرضه بلند مدت و حتی دائمی (بدون سررسید).
- ز - بازخرید تدریجی اوراق قرضه نزد سیستم بانکی و انتقال آن به افراد جامعه و یا مستهلک نمودن اوراق مزبور با در نظر گرفتن وجوهی در بودجه طی چند سال.
- ح - با برقراری شرایط فوق و دستیابی به موفقیت در امر اوراق قرضه، بانکها نیز خود تمایل به خرید این اوراق خواهند یافت و به این ترتیب بخشی از وجوه سپرده‌های مدت‌دار نزد بانکها، در این رشته از فعالیت سرمایه‌گذاری می‌شود، ضمناً در صورت سودآوری و

موفقیت اوراق قرضه، دولت می‌تواند برای کنترل نقدینگی بانکها و هدایت اعطای اعتبارات در امور مورد نظر، بانکها را به خریداری اوراق قرضه یا اعطای اعتبار به صورت درصدی از سپرده‌ها برای امور سرمایه‌گذاری ملزم نماید که بدین ترتیب استفاده از سپرده‌های بانکی نیز تحقق می‌یابد. به عبارت دیگر دولت با تعیین نوع اعتبارات و تخصیص درصدی از سپرده‌های بانکی برای اعتبارات سرمایه‌گذاری، بانکها را ملزم به انتخاب خرید اوراق قرضه یا اعطای اعتبارات سرمایه‌گذاری می‌نماید که مورد اول دارای ریسک کمتری است.

عنوان پایان نامه: بررسی نوسان پذیری و ریسک سهام پذیرفته شده در بورس تهران

نام نویسنده: علی اصغر درامامی

تعداد صفحات: ۲۱۷ صفحه

استاد راهنما: دکتر علی جهانخانی

اساتید مشاور: دکتر عباس صدقی - دکتر سید کمال چهارسوقی

تاریخ تصویب: ۱۳۶۹/۴/۲۶

برای درجه: کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی

فهرست فصول

فصل اول - کلیات

فصل دوم - بررسی سیر تحولات و مطالعات انجام شده در زمینه نوسان پذیری و ریسک سهام

فصل سوم - روش تحقیق

فصل چهارم - تجزیه و تحلیل اطلاعات و نتیجه گیری

فرضیه تحقیق: «نوسانات قیمت سهام پذیرفته شده در بورس تهران دارای توزیع نرمال است.»

بورس اوراق بهادار تهران از طریق عرضه سهام شرکتهای مختلف تولیدی، فرصت سرمایه گذاری برای سرمایه گذاران را ایجاد کرده است. در پروژه های سرمایه گذاری علاوه بر سود مورد توقع، ریسک سرمایه گذاری نیز از اهمیت زیادی برخوردار است و لذا سرمایه گذار فقط به مقدار سود آتی نمی اندیشد، بلکه به میزان احتمال دستیابی به سود مورد انتظار و همچنین خطرات احتمالی که ممکن است اصل سرمایه را مورد تهدید قرار دهد نیز توجه می کند.

این تحقیق در صدد است تا موضوع ریسک را مورد سنجش قرار دهد، لذا نوسان پذیری بازده سهام و نوع توزیع بازده سهام به منظور تعیین ریسک هر یک از سهام بررسی شده است.

تحقیق پیرامون شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران از شهریور ۱۳۵۲ تا اسفند ۱۳۶۸ می باشد. علاوه بر قیمت و تعداد سهام، تعداد شرکتهای، زمان ورود و خروج آنها نیز مورد سنجش و اندازه گیری واقع شده است. دو نمونه از شرکتهای هر کدام با ۵ سال سابقه یکی مربوط به سالهای ۱۳۵۳ تا پایان ۱۳۵۷، و دیگری مربوط به سالهای ۱۳۶۴ تا پایان ۱۳۶۸ انتخاب شده است. این دو نمونه انتخابی افت و خیزهای بورس اوراق بهادار را به خوبی نشان می دهد.

برای بررسی نوسان پذیری و ریسک سهام و همچنین آزمون فرضیه تحقیق، به جای شاخص بازار، از بازده بازار استفاده شده است. بازده بازار به صورت نرخ تغییرات قیمت محاسبه گردیده و نوسان پذیری و ریسک برای دوره های ۱۳۵۷/۱۲ - ۱۳۵۳/۱ و ۱۳۶۸/۱۲ - ۱۳۶۴/۱ با توجه به معیارهای پراکندگی نظیر انحراف معیار، دامنه تغییرات و دامنه میان چارکی و همچنین پارامترهای تعیین کننده مشکل توزیع، نظیر چولگی (Skewness) و کشیدگی (Kurtosis) و همچنین مطالعه فواصل مختلف توزیع فراوانی (یک انحراف معیار، دو انحراف معیار و سه انحراف معیار از میانگین)، مشخص شده است که نوسان پذیری و ریسک دوره اول (۱۳۵۷/۱۲ - ۱۳۵۳/۱) خیلی بیشتر از دوره دوم (۱۳۶۸/۱۲ - ۱۳۶۴/۱) بوده است. برای مقایسه پراکندگی دوره ها از ضریب تغییرات استفاده شده و نشان داده شده است که ضریب تغییرات دوره اول حدود ۹۶ برابر دوره دوم بوده است.

مباحث ارائه شده

فصل اول در دو قسمت تدوین شده است. قسمت اول به بررسی کلی مطالب تحقیق می پردازد و هدف آن آشنایی با علت انتخاب موضوع، اهمیت موضوع و همچنین مطالعاتی است که در این زمینه انجام شده است.

در قسمت دوم تعاریف و مفاهیم واژه ها آورده شده است و ضمن تعریف موضوع و فرضیه تحقیق به تعریف واژه هایی چون شاخص، بازده، ریسک و نوسان پذیری و معرفی ابزارهای آماری جهت شناسایی موضوع و اثبات فرضیه تحقیق پرداخته است.

فصل دوم به بررسی سیر تحولات و مطالعات انجام شده در زمینه نوسان پذیری و ریسک سهام اختصاص یافته است و دربارهٔ دو مطلب مطالعه شده است:

۱- مطالعهٔ نوسان پذیری ریسک

۲- مطالعهٔ نوع توزیع تغییرات قیمت و تغییرات نرخ بازده.

در مورد نوسان پذیری، مطالعات کینگ، بلوم، افسر، بچلیر، ازبرن، مور، کندال، کوتنر، فاما، مندلیپروت، فرانسیس و آرچر، هوگان و وارن، فردآردیتی، آل کروس و رابرت لیتزبرگ و ... مطرح گردیده است.

در فصل سوم روش تحقیق مورد بحث واقع شده است. در قسمت اول مطالبی در مورد جامعه آماری، نمونه‌های آماری، متغیرهای تحقیق، جمع‌آوری اطلاعات، طبقه‌بندی و پردازش اطلاعات، مشکلات و موانع تحقیق طرح شده است. در قسمت دوم چگونگی و روش محاسبه شاخص بازار و در قسمت سوم محاسبه بازده بازار و مسائل پیرامون آن و در قسمت چهارم پیرامون نوسان پذیری و ریسک و چگونگی محاسبه و مطالعه آن و در قسمت آخر به مطالعه روشهای آماری مورد استفاده در تحقیق جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها و تست فرضیه‌ها پرداخته است.

جهت تست نرمال بودن درصد تغییرات قیمت سهام پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران از دو روش برای تست داده‌های آماری استفاده شده است:

۱- آزمون انحراف از نرمال بودن بوسیله رسم نمودار احتمال نرمال

۲- آزمون بوسیله آماره کلموگروف - اسمیرونوف

در فصل چهارم شاخص بازار سهام پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، بازده بازار، نوسان پذیری و ریسک سهام پذیرفته شده و فرضیه تحقیق که آزمون نرمال بودن نوسانات بازده بازار می‌باشد مطالعه و بررسی شده است.

نتایج تحقیق

توزیع نوسانات قیمت، در بورس تهران نیز همچون مشاهدات محققان در بورس نیویورک و بریتانیا به صورت Leptokurtic بوده یعنی تراکم داده‌ها در حوالی مرکز و همچنین در

دنباله‌ها بیشتر از مشاهدات مورد انتظار بر اساس فرض نرمال، بوده است. ضمناً دنباله توزیع نوسانات قیمت درازتر از توزیع نرمال مورد انتظار است.

با بررسی نوسان‌پذیری و ریسک سهام پذیرفته شده، مشخص شده است که نوسان‌پذیری و ریسک دوره اول بسیار بیشتر از نوسان‌پذیری و ریسک دوره دوم است.

دوره اول با انحراف معیار $0/0254623$ در مقابل میانگین $0/0000706667$ نسبت به دوره دوم با انحراف معیار $0/0232264$ در مقابل میانگین $0/00618332$ بسیار پر نوسان‌تر بوده است. بررسی ضریب تغییرات نشان داد که ضریب تغییرات دوره اول حدود ۹۶ برابر دوره دوم بوده است.

با مطالعه چولگی دو دوره، مشخص شد که دوره اول با چولگی $0/647647$ - چوله به چپ و دوره دوم با چولگی $0/936065$ + چوله به راست بوده و مطالعات انجام شده، توسط فردآردیتی نشان داده است که سرمایه‌گذاران علاقمند به توزیع‌های چوله به راست می‌باشند. پس می‌توان گفت که دوره دوم برای سرمایه‌گذاران (از جنبه چولگی) مطلوبتر است.

تراکم بازده در سمت چپ توزیع در دوره اول نسبت به بازده‌های متناظر در سمت راست توزیع، بیشتر بوده و بازده در فواصل مختلف توزیع، پراکنده شده و هیچ کدام از فواصل توزیع، تراکم بیش از حد و قابل ملاحظه نداشته، اما در دوره سوم (مجموع دو دوره) تراکم بازده در سمت چپ توزیع نسبت به بازده‌های متناظر در سمت راست توزیع، کمتر بوده و تراکم بازده در حوالی مرکز بسیار زیاد و قابل ملاحظه بوده است. چنین نتایجی نشان می‌دهد که دوره اول پر نوسان‌تر و ریسکی‌تر از دوره دوم بوده است.

قابل توجه است که ضریب تغییرات دوره سوم (مجموع دو دوره) حدود ۴۶ برابر کمتر از دوره اول و حدود دو برابر بیشتر از دوره دوم، گردیده است. با یک جا جمع کردن بازده‌های دو دوره ضریب تغییرات دوره سوم چندان تحت تأثیر قرار نگرفته، لیکن ضریب تغییرات دوره اول بسیار تعدیل گردیده است.

کاهش نوسان‌پذیری در دوره دوم نسبت به دوره اول را می‌توان مربوط به کنترل مسئولان بورس روی افزایش یا کاهش بیش از حد قیمت سهام به منظور جلب اعتماد عموم برای سرمایه‌گذاری روی سهام دانست.

در تحقیق، انحراف از نرمال بودن دوره اول رد گردیده اما انحراف از نرمال بودن توزیع نوسانات قیمت برای دوره دوم و همچنین مجموع دو دوره پذیرفته شده است. رسم توزیع نوسانات قیمت سهام پذیرفته شده در بورس تهران، نشان می‌دهد که توزیع نوسانات قیمت در بورس تهران نیز همچون مشاهدات محققین در بورس نیویورک و بورس بریتانیا می‌باشد. بدین صورت که توزیع نوسانات قیمت، توزیعی کشیده‌تر از نرمال می‌باشد. یعنی تراکم داده‌ها در حوالی مرکز و همچنین در دنباله‌های توزیع، خیلی بیشتر از مقدار مورد انتظار برای توزیع نرمال است. علاوه بر خصیصه‌های فوق، در این تحقیق و تحقیقات انجام شده، مشاهده می‌شود که دنباله توزیع نوسانات قیمت درازتر از توزیع نرمال است. یعنی بازده‌های بسیار بزرگ و بازده‌های بسیار کوچک، در بورس وجود داشته است. این بازده‌های خیلی دور از مرکز قرار گرفته و تحت فرض نرمال، مشاهده چنین بازده‌هایی در دوره‌های کوتاه، بسیار بعید بوده و خارج از توزیع نرمال قرار می‌گیرد.

عنوان پایان نامه: بررسی اداره وجوه نقد (سرمایه در گردش) و مشکلات تداوم فعالیت

صنعت خودرو

نام نویسنده : مصطفی حاجی حسینی

تعداد صفحات : ۲۶۶ صفحه

استاد راهنما : دکتر علی وثوق

اساتید مشاور : دکتر عباس صدقی - دکتر علی جهانخانی

تاریخ تصویب : ۱۳۶۹/۳/۲۰

برای درجه : کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی

فهرست فصول

فصل اول - بررسی تاریخی صنعت خودروسازی

فصل دوم - کلیات - تعریف برخی مفاهیم - مفروضات و اصول اساسی حسابداری

فصل سوم - مدیریت سرمایه جاری

فصل چهارم - نسبتهای مالی

فصل پنجم - ابزارهای کنترل مالی

فصل ششم - روشهای پیش‌بینی مالی

فصل هفتم - بررسی شاخصهای عمده فعالیت شرکتهای خودروسازی

فصل هشتم - تجزیه و تحلیل صورتهای مالی شرکتهای خودروسازی

فصل نهم - نتیجه‌گیری و پیشنهادات

فصل دهم - جداول و نمودارها و پیوست

این تحقیق در محدوده سالهای ۱۳۶۰ تا ۱۳۶۵ در شرکتهای تابع سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران بخش خودرو انجام شده است و هدف آن بررسی نحوه اداره وجوه نقد در شرکتهای خودروسازی به منظور کمک به سهامداران، مدیران و اشخاص ذی‌نفع جهت اخذ تصمیمات مناسب و تحت شرایط مطلوب می‌باشد.

شرکتهایی که در این تحقیق، بررسی شده‌اند عبارتند از: سایپا، خودروسازان، ایران

خودرو، ایران کاوه، گروه صنعتی خاور، شهاب خودرو، ایران وانت، پارس خودرو، زامیاد و مرتب.

فرضیه‌ها

فرضیه اهم: با توجه به ماهیت وابسته صنعت خودرو تداوم فعالیت شرکتهای خودروسازی به شدت تحت تأثیر ارزش مصرفی قرار داشته و تداوم فعالیت این شرکتهای منوط به تأمین ارزش مصرفی مورد نیاز می‌باشد.

فرضیه اهم فوق بر پیش فرضهای زیر استوار است. تداوم فعالیت مجموعه‌ای از متغیرهای (مؤثر در سودآوری و نقدینگی) به شرح زیر می‌باشد:

الف - فروش

ب - تولید

ج - نیروی انسانی

د - دارایی ثابت

ه - سرمایه در گردش

و - سود (زیان)

لذا در تحقیق تغییرات عوامل مزبور با توجه به تغییرات ارزش مصرفی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

مباحث ارائه شده

فصل اول به بررسی تاریخی صنعت خودروسازی اختصاص یافته است. بدین منظور ابتدا صنعت خودروسازی در دنیا و سپس صنعت خودروسازی در ایران مورد بررسی قرار گرفته است. موتناژ خودرو در ایران، سرمایه‌گذاری در شرکتهای خودروسازی قبل از انقلاب اسلامی، مالکیت و مدیریت شرکتهای خودروسازی پس از پیروزی انقلاب اسلامی، معرفی شرکتهای خودروسازی مورد بررسی از جمله مباحث مطروحه در این فصل می‌باشد.

در فصل دوم به منظور استفاده از صورتهای مالی و گزارش‌های حسابداری به طور اجمالی

درباره مفاهیم و اصول مورد قبول و پذیرفته شده حسابداری بحث می‌شود. همچنین واژه تداوم فعالیت و جایگاه و کاربرد آن در امور مالی و حسابداری و مواردی که تداوم فعالیت را نفی می‌کند از جمله شرایط ناشی از مشکلات نقدینگی:

الف - شرایط مربوط به مدیریت

ب - شرایط مربوط به خریداران

ج - شرایط مربوط به تولید

د - سایر شرایط عمومی، مطرح و بررسی می‌شود.

فصل سوم موضوع مدیریت سرمایه جاری را مورد بحث قرار داده است. مدیریت سرمایه جاری تصمیم‌گیری در باره مبلغ و ترکیب داراییهای جاری و چگونگی تأمین آنها را در برمی‌گیرد. تعیین حد مطلوب ارقام داراییهای جاری و بدهیهای جاری که تشکیل دهنده سرمایه جاری می‌باشند مستلزم بررسی قابلیت تبدیل به نقد داراییها و ترکیب سررسید بدهیها است. تصمیم‌گیری در این مورد تابع سنجش سودآوری و خطرات ترکیبات (استراتژیهای) مختلف ارقام فوق است

تعریف مدیریت سرمایه جاری، تأمین مالی داراییهای جاری، روش متقابل تأمین، تعیین سررسید وامها، حد مطلوب داراییهای جاری، همبستگی روشهای تأمین مالی از جمله مباحث مطرحه در این فصل است.

فصل چهارم به بحث پیرامون نسبتهای مالی اختصاص یافته است. صورتهای مالی بیانگر وضعیت مالی و نتایج عملیات واحد تجاری به صورت اعداد مطلق است. به منظور استفاده از صورتهای مالی جهت تصمیم‌گیری اغلب از نسبتهای مالی استفاده می‌شود. این نسبتها روابط بین عناصر و صورتهای مالی را به صورت مقایسه‌ای با سایر واحدهای تجاری و یا بین دوره‌های مختلف نشان می‌دهد و مبنایی برای تشخیص نقاط قوت و ضعف است. در این فصل چهار دسته نسبتهای مالی: نسبتهای نقدینگی، نسبتهای اهرمی، نسبتهای فعالیت و نسبتهای سودآوری شرح داده شده است.

فصل پنجم مبحث ابزارهای کنترل مالی است. علاوه بر نسبتهای مالی از ابزارهای دیگری برای کنترل جنبه‌های مختلف مالی مؤسسه استفاده می‌شود. تجزیه و تحلیل نقطه

سربه‌سر و صورت منابع و مصارف وجوه از مهمترین این ابزارها برای کنترل و برنامه‌ریزی مالی به شمار می‌آید که در این فصل بررسی شده‌اند.

در فصل ششم روشهای پیش‌بینی مالی شامل روش درصد فروش، روش منحنی پراکندگی یا رگرسیون ساده و روش رگرسیون مرکب یا همبستگی چند جانبه مطرح شده است.

فصل هفتم به بررسی شاخصهای عمده فعالیت شرکتهای خودروسازی اختصاص یافته است. بدین منظور وضعیت خرید مواد اولیه، وضعیت ارزش مصرفی شرکتهای، وضعیت فروش شرکتهای، وضعیت تولید شرکتهای، وضعیت نیروی انسانی، وضعیت داراییهای ثابت و ... بررسی شده است.

فصل هشتم موضوع تجزیه و تحلیل صورتهای مالی شرکتهای خودروسازی را مورد بحث قرار داده است. بدین منظور ترازنامه و صورت سود و زیان شرکتهای بررسی شده و ضمن ارائه جداول مربوط، به بررسی تطبیقی نسبتهای کلیدی صنعت خودرو می‌پردازد.

در فصل نهم نتیجه‌گیری و پیشنهادها آمده است. بررسی نتایج حاصله از دیدگاه تداوم فعالیت، در سه قسمت شامل تجزیه و تحلیل نقدینگی، تجزیه و تحلیل عوامل مدیریت و عملیات و بررسی تداوم فعالیت از دیدگاه قانون تجارت مطرح شده است. در قسمت اول منابع تأمین مالی کوتاه مدت، سرمایه در گردش، سود و زیان حاصل از عملیات، نسبت بدهی به جمع حقوق صاحبان سهام، بررسی میزان بدهیها در مقابل داراییها، گردش موجودیهای جنسی و بررسی خرید شرکتهای بیان شده است. در قسمت دوم تغییرات مدیریت، بررسی توانایی شرکت در انجام تعهدات فروش، بررسی مشکلات تأمین مواد اولیه، بررسی کفایت درآمدهای آتی جهت تأمین استهلاک داراییهای ثابت، بررسی آرای صادره از سوی مراجع ذیصلاح علیه شرکت و بررسی تولیدات واقعی مطرح شده است.

در فصل دهم بالغ بر ۱۱۴ جدول و نمودار به عنوان پیوست آورده شده است.

پیشنهادها

نتایج حاصل از بررسی تداوم فعالیت شرکتهای خودروسازی نشان می‌دهد که علی‌رغم عدم توقف کامل فعالیت شرکتهای مزبور، از دیدگاه قانون تجارت، کلیه شرکتهای مزبور

مشمول ماده ۱۴۱ بوده و ملزم به تأمین وجوه لازمه جهت جبران زیانهای وارده و تدارک حداقل سرمایه مندرج در قانون مزبور می‌باشند. شرکتهای مورد بررسی تاکنون در پرداخت تعهدات خود دچار وقفه‌ای که بیانگر ورشکستگی آنها باشد نگردیده‌اند و بنا به دلایل سیاسی و از دیدگاه اقتصاد کلان و حفظ منافع اجتماع دولت موظف به حمایت و حفظ تداوم فعالیت این شرکتهاست.

از دیدگاه اقتصاد خرد، تحت شرایط موجود و در صورت ادامه این روند حداقل در شش مورد شرکتهای مورد بررسی قادر به دستیابی به نقطه سربه‌سری که بتواند کلیه هزینه‌های ثابت (بدون احتساب هزینه‌های استثنایی)، هزینه‌های متغیر و مالیات مربوطه را تأمین نماید نبوده و ادامه فعالیت آنها توأم با زیاندهی مداوم و تحلیل و ضعف هر چه بیشتر بنیه مالی این شرکتها خواهد بود.

از نظر حسابداری نیز با توجه به فزونی بدهیها بر داراییها، منفی بودن سرمایه در گردش و حقوق صاحبان سهام، زیاندهی مستمر و تداوم آن، فقدان دورنمای مشخصی از گشایش ارزی و تخصیص ارز مورد نیاز، تداوم فعالیت کلیه شرکتهای مورد نظر، زیر سؤال است. با توجه به موارد فوق‌الذکر ادامه فعالیت این شرکتها از نظر اقتصادی منوط به تحقق شرایط زیر است:

- ۱- ثبات مدیریت توأم با برنامه‌ریزیهای صحیح و قابل انعطاف میان مدت و بلند مدت.
- ۲- تأمین ارز مورد نیاز. نظر به وابستگی شدید شرکتهای خودروسازی به مواد اولیه و قطعات وارداتی، تداوم فعالیت آنها تنها از طریق تخصیص ارز مورد نیاز میسر خواهد بود. اما از آنجایی که با توجه به کاهش منابع ارزی دولت (ناشی از کاهش درآمدهای نفتی)، ارز تخصیصی از محل سهمیه وزارت صنایع سنگین و همچنین سهمیه سایر ارگانها و نهادها تحت شرایط موجود کافی برای به‌کارگیری کامل ظرفیتهای تولیدی شرکتها نیست، پیشنهاد می‌گردد برای جبران بخشی از هزینه‌های ثابت این شرکتها، با استفاده از ارز صادراتی، از ظرفیت مازاد بر نیاز ارگانها و نهادها، (و یا حتی ارز آزاد) استفاده شود.
- ۳- تخصیص به موقع ارز و کاهش تشریفات مربوط به واردات مواد و قطعات.
- ۴- اجتناب از تعدد نوع تولید (خودرو) با هدف رسیدن به خودکفایی داخلی، تولید و

- تأمین کلیه قطعات از منابع داخلی، ضمن دوری از وابستگی به منابع خاص خارجی.
- ۵- افزایش قیمت فروش متناسب با افزایش عوامل هزینه بهای تمام شده با در نظر گرفتن سود عادلانه.
- ۶- کاهش قیمت تمام شده محصول از طریق استفاده مؤثر از منابع انسانی و همچنین به کارگیری امکانات تولیدی.
- ۷- بهبود سیستم‌های مالی به منظور جلوگیری از تحمیل مالیاتهای غیر متناسب با درآمد شرکت.
- ۸- تأمین منابع مالی کافی به منظور پوشش کمبود سرمایه در گردش.
- ۹- موافقت بستانکاران با تمدید مدت پرداخت بدهیها.
- ۱۰- افزایش سرمایه به منظور جبران زیانهای وارده و احتراز از انحلال یا تقلیل سرمایه شرکت با توجه به مفاد ماده ۱۴۱ قانون تجارت.

